

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Αντικείμενο ονομάζεται ο όρος της πρότασης που δηλώνει το πρόσωπο, το ζώο ή το πράγμα στο οποίο μεταβαίνει ή στο οποίο αναφέρεται η ενέργεια του υποκειμένου.

Το αντικείμενο, τίθεται πάντοτε σε μια από τις **πλάγιες πτώσεις: γενική, δοτική, αιτιατική**.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Το υποκείμενο του ρήματος βρίσκεται σε πτώση ονομαστική, ενώ το αντικείμενο βρίσκεται στις πλάγιες πτώσεις, τη γενική, τη δοτική και την αιτιατική.

Ως αντικείμενο τίθεται:

α. Ουσιαστικό

Οί Ἀθηναῖοι ἐφρούρουν τὰ τείχη.

β. Επίθετο, μετοχή ή αντωνυμία

Τοὺς ξένους ἀδικεῖ σφόδρα.

Ἐκάλεσε τοὺς ἐργαζομένους.

Εὐμενῶς ἐδέξατο ἡμᾶς.

γ. Απαρέμφατο (ἀναρθρο ή ἐναρθρο)

Ξύνεδροι βούλονται γίνεσθαι.

Οἱ ἔφιπποι φοβοῦνται τὸ καταπεσεῖν.

δ. Ἀκλιτη λέξη ή φράση με ἄρθρο

Τοὺς μὲν ἀπέκτεινε, τοὺς δὲ ἠνδραπόδισε. (υποδούλωσε)

ε. Εμπρόθετος προσδιορισμός με ή χωρίς ἄρθρο

Ἐώρων τοὺς ἀπὸ Φυλῆς εὐτυχοῦντας.

Διέφθειραν ἐς ὀκτακοσίους. (Σκότωσαν περίπου οχτακόσιους.)

στ. Δευτερεύουσα ονομαστική πρόταση

Λέγουσιν ὅτι δεκαταῖος ἀφίκετο ἐπὶ τὸ ὄρος.

Φοβεῖται μὴ τὰ ἔσχατα πάθη.

<p>Τα ενεργητικά ρήματα, δηλαδή όσα σημαίνουν ότι το υποκείμενο ενεργεί, διακρίνονται σε δυο κατηγορίες, τα μεταβατικά και τα αμετάβατα.</p>		
<p>Μεταβατικά λέγονται τα ρήματα εκείνα που δηλώνουν ότι η ενέργεια του υποκειμένου τους μεταβαίνει σε ένα άλλο πρόσωπο ή πράγμα το οποίο ονομάζεται αντικείμενο. Το αντικείμενο τίθεται πάντα σε μια από τις πλάγιες πτώσεις (γενική, δοτική, αιτιατική).</p> <p style="text-align: center;"><u>Τα μεταβατικά ρήματα διακρίνονται σε:</u></p>		<p>Αμετάβατα λέγονται εκείνα τα οποία δηλώνουν ότι το υποκείμενο ενεργεί, χωρίς όμως η ενέργειά του να μεταβαίνει σε άλλο πρόσωπο ή πράγμα. π.χ. Οὔτος φεύγει.</p>
<p>α. Μονόπτωτα δέχονται ένα αντικείμενο ή περισσότερα στην ίδια πλάγια πτώση, τα οποία συνδέονται μεταξύ τους παρατακτικά ή χωρίζονται με κόμμα. Ἐπαινοῦμεν τοὺς δικαίους.</p>	<p>β. Δίπτωτα δέχονται δύο αντικείμενα σε δύο διαφορετικές πλάγιες πτώσεις ή δύο αντικείμενα σε αιτιατική, από τα οποία το ένα είναι πρόσωπο και το άλλο πράγμα. Ἔδωκε τὰ γράμματα τοῖς φίλοις. Διδάσκουσι τοὺς παῖδας σωφροσύνην.</p>	
	<p>Στα δίπτωτα ρήματα υπάρχει:</p> <p>α. το άμεσο Αντικείμενο (μεταβαίνει άμεσα η ενέργεια του Υποκειμένου)</p> <p>β. το έμμεσο Αντικείμενο (μεταβαίνει έμμεσα η ενέργεια του Υποκειμένου)</p>	

Το αντικείμενο μπορεί να παραλείπεται, όταν εύκολα εννοείται.

Τάληθῆ ἔρῳ καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι. (τάληθῆ)

Αντί της αιτιατικής πράγματος ως αντικείμενο μπορεί να τεθεί **απαρέμφατο ή δευτερεύουσα πρόταση**.

Ἐκέλευσεν τοὺς τοξότας ἐκτοξεύειν ἐς τοὺς βαρβάρους.

Δείξομεν τοῖς βαρβάροις ὅτι **δυνάμεθα** τοὺς ἐχθροὺς τιμωρεῖσθαι.

Με βάση την πτώση εκφοράς του αντικειμένου, άμεσο είναι το αντικείμενο σε αιτιατική και έμμεσο το αντικείμενο σε γενική ή δοτική. Όταν το ρήμα συντάσσεται με γενική και δοτική, άμεσο είναι το αντικείμενο σε γενική, ενώ, όταν το ρήμα συντάσσεται με δύο αιτιατικές, άμεσο είναι το αντικείμενο που δηλώνει πρόσωπο.

ΑΜΕΣΟ	ΕΜΜΕΣΟ
Αιτιατική	Γενική ή Δοτική
Αιτιατική προσώπου	Αιτιατική πράγματος ή Απαρέμφατο ή Δευτερεύουσα πρόταση
Γενική	Δοτική
Απαρέμφατο ή Δευτερεύουσα πρόταση	Γενική ή Δοτική

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Στις παρακάτω προτάσεις να βρείτε το αντικείμενο του ρήματος.

- Τίς ἀγορεύειν βούλεται;
- Γνώθι σαυτόν.
- Χρόνου φείδου.
- Τούς ζυγούς λύσατε.
- Ἀνθρώπου ψυχὴ τοῦ θεοῦ μετέχει.
- Στέργε μὲν τὰ παρόντα, ζήτηι δὲ τὰ βέλτιστα.
- Ὑπακούετε τοῖς ἄρχουσι.
- Οἱ νόμοι τό δίκαιον και συμφέρον βούλονται.
- Σεβόμεθα τούς τιμίους ἄνδρας.
- Μέμνησο τῶν ἀπόντων φίλων.
- Τοῦ φθόνου ἐπελέληστο.
- Ἔτι γὰρ ἐμέμνησθε τῶν γεγενημένων συμφορῶν.
- Ἐπεμελοῦντο τῆς πόλεως.
- Φίλιππος ὀλιγώρει τῆς αὐτοῦ ζωῆς.
- Τῶν ἀλλοτρίων ἐπιμέλονται.
- Ἀγησίλαος οὐ ἐφείδετο χρημάτων.
- Κριτίας ἐπεθύμησε τῆς σωφροσύνης.
- Ἀπολαύουσι τῶν ἀγαθῶν.
- Μετέσχον πόνων.
- Ὁ λιμὴν ἔγεμε πλοίων.
- Παραδείγματος τὸ παράδειγμα αὐτό δεδέηκεν.
- Ἦσθοντο τῆς κραυγῆς.
- Κρομμύων ὀσφραίνομαι.
- Τῶν μὲν μαρτύρων ἀκούετε.
- Νίκης τετυχήκαμεν.
- Οἱ κακοὶ ἄρχονται τῆς φυγῆς.
- Οἱ πατέρες ἡμῶν Μήδων ἐκράτησαν.
- Ὁδοῦ παραχωροῦσι.
- Πατρὸς ἀγαθοῦ πέφυκα.
- Μειονεκτῶ τῶν ἰδιωτῶν τῆ εὐφροσύνη.

- Προκινδυνεύουσι τῶν πολιτῶν.
- Ὁ κόθορνος ἀρμόττει τοῖς ποσὶν ἀμφοτέροις.
- Πλησίαζε τοῖς ἀγαθοῖς.
- Ὁ νεανίας εἶπετο τῷ λοχαγῷ.
- Χρῶνται δὲ αἱ ἀρχαὶ τοῖς μένουσι τῶν ἐφήβων.
- Ἀμύνω τῇ πόλει.
- Ἡμιλλῶντο τοῖς ἵπποις.
- Ἐρίζουσιν οἱ ἐχθροὶ ἀλλήλοις.
- Δημοσθένης σπένδεται Μαντινεῦσιν.
- Ἐξήκοντα μναῖ ἰσοῦνται ταλάντῳ.
- Φιλοσόφῳ ἔοικας, ὦ νεανίσκε.
- Τὰ ἔργα ὑμῶν οὐ συμφωνεῖ τοῖς λόγοις.
- Ἐμμείνατε τοῖς ὄρκοις.
- Συνῆσαν Σωκράτει.
- Περιπέσομεν κινδύνους.
- Κλέαρχος ὠφέλει τοὺς Ἕλληνας.
- Εὖ ποιεῖτε τοὺς φίλους.
- Κῦρος ἐθήρευεν κάπρους.
- Ἐκέλευσεν ὁ κῆρυξ τοὺς ἕνδεκα.
- Νῦν δὲ οὔτε ἐκείνους τοὺς λόγους αἰσχύνῃ.
- Οὕτως οἰκῶμεν τὴν πόλιν.
- Θάρρει τοῦτο.
- Βλάπτει τὸν ἄνδρα θυμός.
- Ἡμεῖς ἵππους καὶ κύνας τρέφομεν.

2. Να υπογραμμίσετε τα αντικείμενα των δίπτωτων ρημάτων στις παρακάτω προτάσεις.

- Οἱ Κορίνθιοι χρήματα ἤτησαν τοὺς Θηβαίους.
- Οὐκ ἀποκρύψω σε τὴν ἐμὴν οὐσίαν.
- Τὰς πόλεις ἐκένωσαν τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν.
- Τὴν πόλιν τοῦ δέους ἀπήλλαξαν.
- Οἱ γονεῖς παρέχουσι πλεῖστα ἀγαθὰ τοῖς παισὶ.
- Παρέδωκε δὲ αὐτῷ τὰ χρήματα.

3. Στις παρακάτω προτάσεις να βρείτε το ή τα αντικείμενα των ρημάτων. Για τα δίπτωτα ρήματα να διακρίνετε το άμεσο και το έμμεσο αντικείμενο.

- Λακεδαιμονίων κατηγορούν, ότι τήν Καδμείαν κατέλαβον.
- Οί τύραννοι ήμᾶς δημοκρατίας ἀπεστέρουν.
- Σύ ήκουσας τήν ἀλήθειαν τοῦ πατρός.
- Ὁ δὲ Λυκοῦργος πλείστους πόνους αὐτοῖς ἐπέβαλε.
- Ἀγγέλλει τοῖς στρατιώταις τὰ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν.
- Σεύθης ὑμᾶς ἀποστερεῖ τόν μισθόν.
- Ἡμεῖς ἵππους καὶ κύνας τρέφομεν.
- Κῦρος ἀπέπεμπε τοὺς δασμοὺς βασιλεῖ.
- Οἱ στρατηγοὶ ἐδίδοσαν (= ἔδιναν) τοῖς στρατιώταις καὶ τοῖς δούλοις μισθόν καὶ σῖτον.
- Κῦρος ἀπέκρυπτεν τοὺς στρατιώτας τήν ἑαυτοῦ λύπην.
- Ἐμοὶ ὁ μὲν γὰρ πατὴρ κατέλιπεν (= κληροδότησε) οὐδέν.
- Ἡ μάθησις ἀγαθὰ τοῖς ἀνθρώποις φέρει.
- Λέγω Σωκράτη τήν ἀλήθειαν.
- Κῦρος δίδωσι μυρίους δαρεικοὺς τῷ Κλεάρχῳ.
- Ὑπισχνεῖτο πέντε μνᾶς ἐκάστῳ.
- Ἐξισοῦσι τήν αὐτῶν τάξιν τοῖς Μαντινεῦσι.
- Συνήλλαξαν τοὺς φεύγοντας ἐκείνοις.
- Ἐγέμισε τήν ναῦν ξύλων.
- Ἦκουσα ταῦτα Σωκράτους.
- Ἄγει ἵππον τῶν ήνίων.
- Ἐπαυσαν τὸν Τιμόθεον τῆς στρατηγίας.
- Ἐξέβαλλον αὐτὸν τῆς ἀρχῆς.
- Προετάξατο τοὺς ἰππέας τῆς φάλαγγος.
- Μετεσχήκαμεν ἱερῶν ὑμῖν.
- Μὴ φθονήσεις τοῦ μαθήματος αὐτῷ.
- Ὁ ἀνὴρ οὗν τιμᾶται θανάτου μοι.
- Διογείτων ἔκρυπτε τήν θυγατέραν τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός.
- Εἰσέπραξαν τοὺς συμμάχους πλῆθος χρημάτων.
- Ἐδίδασκον τοὺς παῖδας τοὺς τρόπους τῶν Ἀθηναίων.
- Ἐνδύσω σε τήν ἐξωμίδα.